

2 Tēma 2: VĒRTĪBAS

Pārvarēt plaisu starp dominējošām zināšanām/aktivitātēm un atbalstu ilgtspējībai, kas saistīts ar ilgtspējīgu patēriņu un uzvedības maiņu ir svarīgs izaicinājums izglītības realizētājiem. Pat tad, kad cilvēki zina, ka viņu darbības atstāj negatīvu ietekmi un apdraud viņu nākotni, viņi nespēj tik viegli veikt specifiskas izmaiņas savā uzvedībā. Tādejādi izglītībai jāšak savs darbs emocionālajā un vērtību līmenī, lai radītu motivāciju mainīties. Ar iedvesmojošu skolotāju palīdzību un viņu personīgo, vērtībās balstītu piemēru, skolēni var izvēlēties par labu iesaistīties un veicināt "Lielās Pārmaiņas". Soli pa soli, te vienu dienu, te divas, viņi var iemācīties veidot kopienas uz Zemes un tās robežās, kas vairāk rūpējas, vairāk mierpilnas, vairāk cieņpilnas, vairāk taisnīgas, vairāk radošas, vairāk vērtībās balstītas... un vairāk ilgtspējīgas.

Paaudze, ko šobrīd skolojam, eventuāli tiks izaicināta kļūt par humānāku caur šādām krīzēm. Viņiem ir jābūt sagatavotiem tādiem darbiem, kādi šodien vēl neeksistē. Viņiem ir jābūt nodrošinātiem ar tādām prasmēm, kas šodien vēl netiek mācītas – tādām - kā spējai saprast sarežģītas sistēmas, redzēt situāciju no vairākiem skatu punktiem, risināt konfliktus bez vardarbības, un saprātīgi, ar prieku attiekties pret dabisko pasauli.

Daži vērtībās balstīti mācīšanās mērķi ir:

- Katrā skolēnā audzināt pašapziņu un, koncentrējoties uz prasmēm visas dzīves garumā, virzīt uz sevis ilgtspējību un izturību.
- Katram skolēnam dot laiku apdomāt un dzirdēt sevi, un reflektēt uz to, kas viņu dzīvē ir vissvarīgākais.
- Izmantot šīs lieliskās sevis izpratnes zināšanas, lai paskatītos un uzdotu jautājumus par savu dzīvi tagad un nākotnē, kā arī par apkārtējiem. Redzēt, kā viņu jaunās, izprastās vērtības iekļaujas viņu ikdienas dzīvēs.
- Ļaut skolēniem savstarpēji sadarboties, noteikt savu vērtību prioritātes un atrast veidus kā tās pārvērst rīcībā, kas dod iespēju šīs vērtības piedzīvot.
- Dot skolēniem tādu iekšēju spēku un pārliecību, kas viņiem liek sajūst, ka viņi var turpināt attīstīt šīs prasmes un bagātināt savu nākotni.

Starp visām citām, šīs vērtības iekļauj pašāvēību, līdzjūtību, radošumu, dzīves spēku un rūpes, un cieņu pret dzīves kopienai. Skolām, kas saredz vērtībās balstītas mācīšanas nopietnību, jāspēj redzēt tālāk par pašu izglītības programmu.

Vērtības un indikatori izglītībā

Šobrīd izglītība jau ir stingri vērtībās orientēta. Daudzām skolām un universitātēm, un lielai daļai sabiedriskās organizācijas, kas piedāvā izglītības pakalpojumus, jau ir formāls Misijas Paziņojums, kurā nepārprotami ir izklāstītas specifiskās vērtības, kuras viņi grib virzīt un realizēt dzīvē. Vairākiem ticībā balstītiem izglītības institūtiem arī ir ļoti skaidri nedefinētas vērtības, lai gan viņi iespējams to ir izpauduši atšķirīgā veidā – visticamāk saistīti ar Svētiem Rakstiem. Ja jūsu skolai jau ir stingrs vērtībās balstīts fokuss, varbūt jūs gribat izmantot indikatorus, kas palīdz salīdzināt skolas noteiktās vērtības ar skolas personāla vērtībām un skolēnu vērtībām, lai redzētu cik daudz tās pārklājas. Indikatori var palīdzēt arī tev novērtēt apjomu, kādā tavas skolas vērtības ir realizējušās rīcībā.

Skolās ar laicīgo izglītības sistēmu nekad iepriekš nav nekas mācīts par vērtībām. Tas nenozīmē, ka šeit nav bijušas vērtības, bet gan drīzāk, ka tās nebija apzinātas, līdz ar to nav bijušas redzamas. Indikatori var palīdzēt padarīt šīs vērtības redzamas, un šajā procesā palīdzēt izkristalizēt savu vīziju, misiju, mērķus un prioritātes. Ja jūsu skolā vēl nav skaidri saprotams vērtību fokuss, varbūt jūs variet uzsākt diskusijas vai pat formālu meistarklasi kopā ar citiem skolotājiem ar mērķi nonākt pie consensus par skolas vērtībām, pirms uzsākat darbu ar indikatoriem.

Kā alternatīve var būt, ka jūs sākat ar indikatoriem un ļaujat "vērtību ziņojumam" parādīties dabiski, kā procesa rezultātam.

Šajā tēmā ir trīs komponentes:

- 1) Vērtības balstītu prasmju indikatori, kas var palīdzēt skolotāju kolektīvam, un protams, visai skolas kopienai, lai katrs vēl labāk saprastu savas vērtības.
- 2) Skolas izglītojošās vides indikatori, un veidi kā sekmēt vērtības balstītu mācīšanos,
- 3) Grupu darbi, kas var palīdzēt izgaismot vērtības un veicināt atspoguļot skolas mācību vidi.

Ja skolai tas liekas interesanti, katra komponente var tikt lietota atsevišķi. Dažādās kombinācijās ir iespējams sistemātiski novērtēt mācību vidi. Jūs varat piemērot procesu savām vajadzībām, bet pamatdarbības plūsmu, ko iesakām ir:

- Atlasiet un piemērojiet savai skolai visbūtiskākos indikātorus.
- Nolemjiet kā tie tiks mērīti;
- Iepilnējiet un īstenojiet pirmās aktivitātes un mērījumus;
- Sasaistiet indikātorus ar vērtībām;
- Izkrīstalizējiet rezultātus.

2a Aktivitāte „Nākotne uz kuru gājām“

Skolēni pārdomā un vārdos izsaka savas cerības par nākotni. Visi viedokļi tiek izkārototi aplī ar piebildi „jā, „un“.

 Ilgspējīgas attīstības prasmes	Gaidu kompetences; Stratēģiskās kompetences; Sadarbības kompetences; Sevis izpratnes kompetences.
 Mācību programma	Valodas; Psiholoģija; Ētika; Vēsture; Sociālās zinības/ tiesības.
 Padomi un rekomendācijas	Šī aktivitāte var tikt darīta gan organizācijas līmenī (piem. cerības, kas saistītas ar skolas nākotni/ grupu, projektu un tml.) vai plašākas sabiedrības līmenī, vai abos veidos. Katram skolēnam tiek lūgts uzklaut cita skolēna viedokli pirms viņš nolasa savu teikumu. Būtība ir - atbalstīt vienu otru un uzzināt atšķirīgas cerību iespējas. Pārliecinieties, ka tiek ievērots noteikums- pieņemt katra ieguldījumu, pat tad, ja tam nepiekrītat Ja viņi nepiekrīt kādai iepriekš izteiktai cerībai, lūdziet apdomāt, varbūt viņi var pievienot citu elementu, lai šo stāstu padarītu vairāk pieņemamu. to them.
 Nepieciešamie materiāli	Papīrs un rakstāmlietas.

INSTRUKCIJA: Sakārtojiet telpu tā, lai visi var apsēsties lielā aplī. Izvēlieties vienu cilvēku, kas uz lielas papīra lapas pieraksta visas izteiktās cerības, un otru cilvēku, kas pieraksta katru cerību uz atsevišķām papīra lapām.

Mēs visi domājam par savām cerībām uz nākotni. Kāds sāk, sakot: “Nākotnē es ceru ieraudzīt...” un pievieno savu uzrakstīto cerību teikuma turpinājumam. Katrai personai pienāk kārta pateikt “jā”, lai apstiprinātu iepriekšējās personas pateikto teikumu, un tad “un” pirms pievieno savu cerību. Apejiet grupas apli divas reizes.

Šī aktivitāte palīdzēs domāt par nākotni, kādu katrs vēlamies, un ietērt vārdos savu vīziju, lai pavēstītu to citiem. Dodot piekrišanu iepriekš izteiktai cerībai, mēs radam vietu savai cerībai, lai tā arī tiktu pieņemta. Ja tas šķiet lietderīgi nākošām diskusijām, tad jūs varat sagrupēt cerības vienkāršās kategorijās.

Jautājumi:

- *Kas notika?*
- *Kur jūs strādājāt kopā?*
- *Kādas prasmes jūs izmantojāt šīs aktivitātes laikā pats?*
- *Kādas prasmes jūs izmantojāt šīs aktivitātes laikā kopā ar citiem?*
- *Vai tās ir reālas cerības?*

2b Aktivitāte „Prasmju un vērtību indikātori”

Skolēni novērtē savas skolas vai klases vidi, apspriežot dažādas prasmes un vērtības, uzskaitot tās tabulā.

 Ilgspējīgas attīstības prasmes	Sistēmiskās domāšanas kompetences; Normatīvās kompetences; Kritiskās domāšanas kompetences; Integrētās problēmu risināšanas kompetences.
 Mācību programma	Valodas; Literatūra; Psiholoģija; Ētika; Vēsture; Sociālās zinības / tiesības.
 Padomi un rekomendācijas	Pielikumā # 2 ir uzskaitīti daudz indikātori ar kuriem jūs varat strādāt jebkādā praktiskā veidā. Jums nepieciešams atlasīt noteiktu skaitu indikātoru, kuri ir visvairāk attiecināmi uz jūsu īpašo situāciju un jūsu izglītojošās aktivitātes saturu. Pēc tam, kad jūs būsiat izvēlējušies vispiemērotākos indikātoru, jūs varat tos adaptēt, lai tie saskan ar jūsu specifisko kontekstu un izvēlēties, kura novērtēšanas metode darbojas vislabāk.
 Nepieciešamie materiāli	Indikātoru sarakst (Pielikums 1, 2, 3)

INSTRUKCIJA: Sagatavojiet indikātoru sarakstu kopijas katram dalībniekam, un vienu liela izmēra sarakstu.

Šī aktivitāte var tikt izpildīta dažādos veidos:

1) Individuāli

Indikātoru saraksts (skat. Pielikumu # 1) tiek piedāvāts, kā kādiem cilvēkiem svarīgas idejas. Lūdziet katram izlasīt un padomāt par to, kā viņi jūtās iepazīstoties ar indikātoriem, un atzīmēt piecus svarīgākos ar ✓ un piecus mazāk svarīgos ar X. Šeit nav pareizo vai nepareizo atbilžu.

2) Kolektīvi

Mēs visi sanākam kopā ap galdu uz kura ir novietots liela izmēra indikātoru saraksts (Pielikums # 2). Mēs noliekam žetonu uz vienu, mūsaprāt, vissvarīgāko indikātoru (vienu žetonu par vienu indikātoru). Mēs kopīgi diskutējam un kolektīvi nolemjam par pieciem vissvarīgākiem indikātoriem. Mēs varam pārvietot žetonus, ja mēs mainām savas domas un varam pievienot jaunu indikātoru, pierakstot tos tukšās vietās.

3) Grupējoties

Sagrieziet indikātorus (liela fonta versija pielikumā #3) atsevišķās papīra strēmelēs un sagrupējiet tās. Tas ļaus sajūst pašu indikātoru jēgu tā vietā, ja uzlūkotu indikātoru kā parastu teikumu sarakstu. Mēs varam izveidot savus noteikumus, par to kā tos sagrupēt un, vai nu ievietot kādā vienā vai visos mūsu vērtībās orientētos indikātoros ("nākotnes cerības") arī no iepriekšējām aktivitātēm.

Jautājumi:

- *Kuras bija tavas vissvarīgākās vērtības?*
- *Vai tās mainījās? Kāpēc?*
- *Kā tas bija - strādāt kopā ar citiem?*
- *Vai uzdevuma pildīšanas laikā tu izmantoji kādas savas prasmes?*
- *Vai tu zināji, ka tev jau ir tik daudz prasmju?*
- *Kā tas lika tev justies?*
- *Kāda veida situācijās tu vēl vari praktizēt šīs prasmes?*

2c Aktivitāte „Telpiskais izkārtojums”

Skolēni nosaka prioritātes un novērtē prasmes un vērtības, kas viņiem jau piemīt vai kuras viņi gribētu attīstīt, lai spētu paveikt pārmaiņas.

 Ilgspējīgas attīstības prasmes	Sistēmiskās domāšanas kompetences; Normatīvās kompetences.
 Mācību programma	Psiholoģija; Ētika; Vēsture; Sociālās zinības / tiesības.
 Padomi un rekomendācijas	Lūdziet skolēnus doties uz to telpas daļu, kuru viņš patiešām sajūt kā savu un ignorēt to, kur nostājušies citi. Viņi var arī palikt starp novilkām robežām, ja tā vēlās.

Nepieciešamie materiāli

Sagatavoti papīra gabali ar uzrakstiem "Nemaz", "Mazliet", "Atbilstoši", "Labi", "Lieliski".

Indikātoru saraksts (Pielikums # 1);

Papīrs un rakstāmpiederumi.

INSTRUKCIJA: Šajā aktivitātē ir divi posmi: prioritāšu noteikšana un mērīšana.

1) Prioritāšu noteikšana

Mēs izvēlamies mūsu 3 svarīgākos indikātorus. (tie var būt no aktivitātes "Nākotne, kādu gribam), un/vai izdrukāti indikātori no Pielikuma # 1. Katru izvēlēto indikātoru uzraksti uz papīra.

2) Mērīšana

Klases beigās pie sienas ir pielīmētas 3 papīra lapas, uz kurām ir uzrakstīti vissvarīgākie indikātori. Skolēni sāk kustību no pretējās sienas, atzīmējot punktu "Nemaz" un kustās uz to punktu, kur viņi jūt, ka atbilst viņu skolai. Atkārtojiet šo kustību katram indikātoram.

Pēc acumēra nomēriet klases vai halles viduslīnijas punktu un novietojat atzīmi "Atbilstoši", tad attiecīgi izvietojiet atzīmes "Mazliet" un "Labi" uz abām pusēm no viduslīnijas vienādā attālumā, un vēl tālāk no viduslīnijas novietojiet atzīmes "Nemaz" un "Lieliski" (skatiet telpas plānojumu zemāk).

Klases vai halles plāns aktivitātei "Telpiskais izkārtojums".

Pie telpas aizmugurējās sienas pielīmejjiet atzīmi "**Nemaz**" Skolēni sāk šeit. Ja viņi jūt, ka indikātors nemaz nav realizējies dzīvē, tad viņi paliek mierīgi un nekustās no vietas.

Šajā vietā telpā uz grīdas tiek pielīmēta atzīme "**Mazliet**"

Skolēni pārvietojās uz šo punktu, ja viņi sajūt, ka šis indikātors tikko sācis ieviesties skolā.

Šajā vietā telpā uz grīdas tiek pielīmēta atzīme "**Atbilstoši**"

Skolēni pavirzās uz šo atzīmi, ja sajūt, ka šis indikātors atbilstoši tiek skolā realizēts.

Šajā vietā telpā uz grīdas tiek pielīmēta atzīme "**Labi**"

Skolēni pavirzās uz šo atzīmi, ja sajūt, ka šis indikātors skolā realizējas jūtami labi.

Šajā vietā telpā uz grīdas tiek pielīmēta atzīme "**Lieliski**".

Skolēni pavirzās uz šo atzīmi, ja jūt, ka šis indikātors skolā realizējas tik labi, cik vien iespējams .

Jautājumi:

- *Kas šeit notika??*
- *Kā jūs izvēlējāties trīs vissvarīgākos indikātorus?*
- *Vai tu biji spējīgs domāt arī par sevi?*
- *Cik lielā mērā tu slēpi savu reālo pārlicību, kad ieraudzīji, kur citi ir izvēlējušies nostāties?*
- *Ko tas tev pavēstīja?*

Pielikums 1 – aktivitātei: „Prasmju un vērtību indikātori“, „Telpiskais izkārtojums“

Prasmju un vērtību INDIKĀTORU saraksts

Atbildības uzņemšanās par mūsu mācīšanos un mūsu pašu iniciatīvas izmantošana.	
Iekšējs skats mūsu pateikto vārdu un darbu iespējamās sekās.	
Savu kļūdu izmantošana, kā starts izaugsmei un zināšanu iegūšanas.	
Atšķirīgu mācību priekšmetu savienošana, kā domāšanas veids sarežģītu problēmu risināšanā.	
Kritiskā domāšana par idejām un informāciju kāda mums tiek dota.	
Drosme spert soli pāri savai „komforta zonai“.	
Palīdzēt cilvēkiem risināt konfliktus, uzklusot abas iesaistītās puses un meklējot pieņemamu risinājumu.	
Ieklausīties citos cilvēkos un mēģināt saprast, ko tieši viņi domā.	
Atšķirīgu viedokļu atzīšana un iekļaušana. (t.i. mūsu domašanā, rakstīšanā, pētniecībā)	
Rast drosmi būt pašam.	
Sajust, ka mūsos ir spēks radīt pārmaiņas un risināt mūsu lokālās kopienas problēmas.	
Atcerēties izmantot nevardarbīgu komunikāciju desmitiem situācijās. (t.i. lietot ‘es jūtu’ stāvokli drīzāk kā kaunināt otru).	
Meklēt vai radīt drošu vidi, kur izpaust savas emocijas (t.i. daba, māksla, mūzika, draugu grupas, sports).	
Pielietot savas mācību priekšmetos gūtās zināšanas un prasmes, lai izprastu mūsu vietējās kopienas problēmas (skola / ģimene / kaimiņi un tml.)	
Domāt par to, ko pārkam un to, ko metam prom, atceroties, ka nākošās paaudzes ir atkarīgas no tiem pašiem dabas resursiem, ko lietojam mēs paši.	
Pretoties spiedienam (t.i. no reklāmistiem) pirkt lietas, ko mums patiesībā nevajag.	
Rūpēties par mūsu vidi- īpaši apdraudētām sugām un ekosistēmu, ievainotiem vai nevēlamiem savvaļas dzīvniekiem un bojātiem biotopiem.	
Mācīties būt apmierinātiem ar sevi.	
Spēcīgi izjust sevi kā dabas daļu.	
Attīstīt savu personīgo stilu kā gūt jaunas intereses, attieksmes un jūtīgumu.	
Domāt par atkritumu, izdedžu un piesārņojumu samazināšanas veidiem.	
Novērtēt, kas ir svarīgi un kas nav.	
Sekot līdzī sev un savai ģimenei.	
Komunicēt aci pret aci, pavadīt kvalitatīvu laiku kopā ar cilvēkiem.	
Pieņemt citus tā vietā, lai nosodītu.	
Izvēlēties darbu, ko mīlam, nevis tikai domāt par lieliem ienākumiem.	

Pielikums 2 – aktivitātei „Prasmju un vērtību indikātori”

Indikātoru pārbaudes saraksts

INDIKĀTORI SKOLĒNIEM

Pamata indikātori	Vērtējums
Mēs cienām, novērtējam, un atrodam veidus kā saprast atšķirības starp cilvēkiem.	
Mums ir pašcieņa.	
Atšķirīgu viedokļu atzīšana un iekļaušana. (t.i.. mūsu domašanā, rakstīšanā, pētniecībā).	
Mēs risinām konfliktus caur dialogiem.	
Mēs ieklausāmies citos cilvēkos un mēģinām saprast, ko tieši viņi domā.	
Mēs pārvaldam savas sarunas.	
Mēs uzņemamies atbildību par savu zināšanu iegūšanu un iniciatīvām.	
Mēs kritiski apdomājam idejas un informāciju, kas tiek mums dota.	
Mēs rodam drosmi būt paši.	
Mēs esam spējīgi rīkoties kā „kritiski draugi”, sniedzot viens otram godīgu un noderīgu atgriezenisko saiti.	

Specifiskie Indikātori A: Zināšanas un Izpratne	Vērtējums
Mēs pielietojam mācību priekšmetos gūtās zināšanas un prasmes, lai izprastu savas lokālās kopienas problēmas.(skolā/ģimenē/ar kaimiņiem).	
Mēs saprotam kā mēs attiecāmies pret cita veida dzīvām būtnēm, kas nav cilvēks, un mūsu lokālā rajona dabisko vidi.	
Mums ir izpratne par mūsu pateikto vārdu un darbu iepsējamām sekām.	
Mēs saprotam kā veidot attiecības un rūpēties par īpašām augu sugām un dzīvniekiem.	
Mēs domājam par to, ko mēs pārkam un ko metam ārā, atceroties, ka nākošās paaudzes ir atkarīgas no tiem pašiem dabas resursiem, kurus mēs izmantojam.	

Specifiskie indikātori B: Sevis pazīšana	Vērtējums
Mēs mācāmies būt apmierināti ar to, kas esam.	
Mēs attīstam savu personīgo stilu, lai iepazītu paši savas intereses, attieksmes un izjūtas.	
Mēs atpazīstam sevi kā sociuma līdzradītājus.	
Problēmu risināšanā mēs izmantojam uzmanības pievēršanas metodi.	
Mēs atklājam jēgu un nozīmi savai dzīvei un esībai.	
Mēs redzam jaunu nozīmi, kas maina vai padziļina mūsu izpratni par to, ko darām, uz ko ceram un kāpēc.	

Specifiskie Indikātori C: Pārmaiņu kultūra	Vērtējums
Mēs jūtam sevī spēku radīt pārmaiņas un risināt problēmas lokālā kopienā.	
Mēs uzdodam „lielos jautājumus“ un meklējam atbildes plašākā sabiedrībā.	
Mēs protam izmantot savas kļūdas kā starta punktu, lai mācītos un veicinātu savu izaugsmi.	
Mums ir drosmē spert soli pāri savai „komforta zonai“.	

Specifiskie Indikātori D: Emocionālā saikne	Vērtējums
Mēs atrodam vai radam drošu vidi, kur izpaust savas emocijas (daba, māksla, draugi, mūzika).	
Mēs izjūtam saikni ar citiem cilvēkiem un apkārtējo pasauli.	
Mēs esam empātiski un rūpējamies par apkārt esošiem cilvēkiem un dzīvām būtnēm, kas nav cilvēki.	
Mēs svinam un esam pateicīgi dabai par tās dāsnību.	
Mums ir dziļi iesakņojusies sajūta, ka esam dabas daļa.	
Dabā mēs atrodam dziedināšanos un mieru.	
Mēs esam uzsūkušies mežonīgajā pasaulē ar priekpilnu attieksmi, veltot pilnīgu un godprātīgu uzmanību tai.	
Dabu mēs piedzīvojam kā savu piepildījuma avotu.	

Specifiskie indikātori E: Prasmes	Vērtējums
Mēs jūtam, ka iegūstam praktiskas iemaņas reālai dzīvei, ne tikai teorētiskas zināšanas.	
Mēs varam proaktīvi rūpēties par apdraudētajām sugām un ekosistēmām, pamestiem mājdzīvniekiem un bojātiem biotopiem.	
Mēs palīdzam cilvēkiem risināt konfliktus uzklusot abas iesaistītās puses, un mēģinot rast pieņemamu risinājumu.	
Desmitiem situācijās mēs atceramies, ka labāk veidot nevardarbīgu komunikāciju (lietot „es jūtu“ stāvokli nekā kaunināt otru).	
Mēs gūstam atklājumus caur sajūtām, iztēli un nojausmu, ne tikai caur domāšanu.	
Mēs mācāmies lēmumu pieņemšanu, rēķinoties ar nākošo paaudžu sociālām, ekonomiskām un vides vajadzībām.	
Mēs izvairāmies no spiediena (no reklāmistiem) pirkt lietas, kas mums tā īsti nav nepieciešamas.	
Mēs mācāmies zinātkāri, varbūtību, minējumus un izpētīšanu.	
Mēs esam spējīgi informāciju arī sintezēt, ne tikai analizēt to.	
Mēs savienojam atšķirīgos mācību priekšmetos gūtās zināšanas, lai domātu kā risināt sarežģītas problēmas.	
Mēs attīstām prasmes atpazīt sistēmas un šablonus.	

Specifiskie indikātori F: Kultūras kompetences	Vērtējums
Mēs nodarbinām un izbaudām savu dziļāko iztēli (sapņus, intuīciju un vīziju).	
Mēs gremdējamies dziļi mākslās, izmantojot mākslu kā atspoguļojumu saviem impulsiem un sajūtām, kas pamostās mūsos.	

INDIKĀTORI SKOLĀM

Vadlīnijas	Vērtējums
Skola pieliek visas pūles, lai saprastu skolēnus un veido plānus skolēnu atšķirīgajām vajadzībām, un katram individuāli nodrošina piemērotu izglītību.	
Skola strādā ievērojot objektivitāti un neradot nekāda veida diskrimināciju, ne nacionalitāšu, ne etnisko, ne ādaskrāsu, ne dzimumu, ne seksuālo orientāciju, ne ticību, ne reliģiju.	
Skola nekādi neatbalsta mobingu un iebiedēšanu.	
Skola ievieš sekojošas vadlīnijas: iegādājas vidi saudzējošus, ilgtspējīgus produktus, t.i. otrreizējās pārstrādes papīru, pat ja ir pieejamas lētākas iespējas; nodrošina daudzus vai visus iespējamus atjaunojamās enerģijas avotus; samazina oglekļa emisiju; nodrošina ilgtspējīgu atkritumu menedžmentu, t.i. otrreizējo pārstrādi vai atkritumu samazināšanu; veicina ētisku ieguldījumu.	
Skola piedāvā piemērotu, daudzpakāpju atbalstu un vadību skolēniem ar problēmām.	
Skola ir integrēta lokālā sabiedrībā.	

Mācīšanas un mācīšanās stratēģijas	Vērtējums
Skolotāji attīsta tādas mācību stundas, kuras tiek balstītas drīzāk uz neaizmīšanu, atcerēšanos, nekā uz iegaumēšanu.	
Skolotāji atver [(a) viens otram, (b) skolēniem] sirdis un prātus jaunām idejām.	
Tiek izmantoti plaša spektra mācīšanas un mācīšanās stili.	
Skolotāji rod kreatīvus veidus, lai viecinātu skolēnu iesaistīšanos.	
Zināšanas tiek papildinātas ar praktiskām darbībām.	
Skolotāji diskutē ar skolēniem, par to, kas izglītības vispār ir.	
Skolotāji dod skolēniem laiku mijiedarbībai un mācību vielas apstrādei.	

Šķersgriezuma tēmas 1: Līdzjūtība, Rūpes, Cieņa, Skolēns – centrā.	Vērtējums
Skolotājs skolēnus uzklausā ar iejūtību un empātiju.	
[(a) Skolotāji, (b) skolēni un (c) vecāki] jūt, ka skolā ir rūpēšanās tikums.	
Skolā ir iestrādāta cieņas, pret skolēnu spējām, kultūra.	
Skolotājs katru skolēnu redz kā unikālu garīgu būtni, kas tiek lolota.	

Šķersgriezuma tēmas 2: Iesaistīšanās, Iniciatīva, Atbildība	Vērtējums
Skolēni [(a) jūt, ka viņi tiek iesaistīti, izmanto iespējas] attīstīt viņu pašu vīziju un projektu mērķus, un/vai par visu skolu.	
Skolēni [(a) jūt, ka viņi tiek iesaistīti, (b) izmanto iespējas] paši vai grupā identificēt problēmas un attīstīt risinājumus.	
Skolotājs veic apzinātas darbības [(a) dot katram skolēnam vienādas iespējas,	

(b) iedrošināt skolēnus] izteikt savu viedokli.	
---	--

Šķērsgrīezuma tēmas 3: Mācību vide, Pozitīvisms, Laime	Vērtējums
Personāla morāle un uzticēšanās līmenis ir augsts.	
[(a) Skolotāji, (b) skolēni, un (c) vecāki] par skolu pamtā jūtās labsirdīgi, pozitīvi un laimīgi.	
Skola ir dinamiska kopiena, kurā skolotāji un skolēni tiek stimulēti ar jaunām idejām, domām, virzieniem un iespējām.	

Šķērsgrīezuma tēmas 4: Atspoguļošana, Kriticisms, Atvērtība, Kreativitāte, Riska uzņemšanās	Vērtējums
Skolotāji un skolēni palīdz viens otram izaugt un uzņemties risku viņu mācīšanas un mācīšanās procesā.	
Skolotāji ceļ [(a) viņu pašu, (b) viens otra, (c) skolēnu)] kapacitāti dziļākai refleksijai no brīžiem, kad kaut kas ir gājis greizi.	
Skolotāji sevi redz drīzāk kā „mācītājus“ nekā „zinātājus“.	
Skolēni, skolotāji un vecāki redz sevi kā daļu no izglītījošās kopienas ar kopīgu atskaites punktu.	
Skolotāji un skolēni izaicina viens otru pārdomāt, ko viņi dara.	
Skolotāji ir atvērti mācīties no skolēniem.	

Šķērsgrīezuma tēmas 5: Transformācija	Vērtējums
[(a) Skolotāji, (b) skolēni, (c) vecāki] jūt, ka skola piedāvā vietu, kur skolēni var uzplaukt.	
[(a) Skolotāji, (b) skolēni] jūt, ka viņiem tiek piedāvātas iespējas personīgai izaugsmei.	

Pielikums 3 – aktivitātei „Prasmju un vērtību indikātori“
Indikātori tiek rakstīti lielā šriftā. Tos var sagriezt atsevišķās slejās.

Uzņemties atbildību par savu mācīšanos un izmantot savu iniciatīvu.

Iekšējs skats mūsu pateikto vārdu un darbu iespējamās sekās.

Savu kļūdu izmantošana, kā starts izaugsmei un zināšanu iegūšanai.

Atšķirīgu mācību priekšmetu savienošana, kā domāšanas veids sarežģītu problēmu risināšanā.

Kritiskā domāšana par idejām un informāciju, kāda mums tiek dota.

Drosme spert soli pāri savai „komforta zonai“.

Palīdzēt cilvēkiem risināt konfliktus, uzklausat abas iesaistītās puses un meklējot pieņemamu risinājumu.

Ieklausīties citos cilvēkos un mēģināt saprast, ko tieši viņi domā.

Atšķirīgu viedokļu atzīšana un iekļaušana (e.g. mūsu domašanā, rakstīšanā, pētniecībā)

Rast drosmi būt pašam.

Sajust, ka mūsos ir spēks radīt pārmaiņas un risināt mūsu lokālās kopienas problēmas.

Atcerēties izmantot nevardarbīgu komunikāciju desmitiem situācijās. (e.g. lietot 'es jūtu' stāvokli drīzāk kā kaunināt otru).

Meklēt vai radīt drošu vidi, kur izpaust savas emocijas (e.g. daba, māksla, mūzika, draugu grupas, sports).

Pielietot savas mācību priekšmetos gūtās zināšanas un prasmes, lai izprastu mūsu vietējās kopienas

problēmas (skola / ģimene / kaimiņi un tml.)

Domāt par to, ko pērkam un to, ko metam prom, atceroties, ka nākošās paaudzes ir atkarīgas no tiem pašiem dabas resursiem, ko lietojam mēs paši.

Pretoties spiedienam (e.g. no reklāmistiem) pirkt lietas, ko mums patiesībā nevajag.

Rūpēties par mūsu vidi- īpaši apdraudētām sugām un ekosistēmu, ievainotiem vai nevēlamiem savvaļas dzīvniekiem un bojātiem biotopiem.

Mācīties būt apmierinātiem ar sevi.

Spēcīgi izjust sevi kā dabas daļu.

Attīstīt savu personīgo stilu kā gūt jaunas intereses, attieksmes un jūtīgumu.

Domāt par atkritumu, izdedžu un piesārņojumu samazināšanas veidiem.

Novērtēt, kas ir svarīgi un kas nav.

Sekot līdzī sev un savai ģimenei.

Komunicēt aci pret aci, pavadīt kvalitatīvu laiku kopā ar cilvēkiem.

Pieņemt citus tā vietā, lai nosodītu.

Izvēlēties darbu, ko mīlam, nevis tikai domāt par lieliem ienākumiem.